

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Івриток С. В. *С.В.Івриток*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№21616102019

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ

підготовки бакалавра
галузь знань 23 Соціальна робота
спеціальність 231 Соціальна робота
освітньо-професійна програма Соціальна робота

Програма нормативної навчальної дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості» для студентів галузі знань, 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота», освітньо-професійної програми Соціальна робота

Розробник: Бартків О.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Бичук І.О., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат філософських наук, доцент

Рецензент: Гац І. О., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 2 від 12.09. 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ Гусак П.М.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ Антонюк В.З.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота, Соціальна робота, бакалавр	Нормативна/Вибіркова
Кількість годин/кредитів		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
		Лекції 20 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Соціальна робота в сфері зайнятості» спрямований на формування у майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери професійних компетентностей організації соціальної роботи в різних закладах сфери зайнятості в період до трудової та трудової соціалізації молоді.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців соціальної сфери умінь та навичок організації соціальної роботи з різними групами клієнтів в період їх дотрудової та трудової соціалізації.

Завдання курсу: сформувати у студентів знання про організацію соціальної роботи з особистістю в період її дотрудової та трудової соціалізації; ознайомлення з формами та методами соціальної роботи з молоддю в період дотрудової соціалізації та формувати уміння їх використовувати у процесі професійної орієнтації молоді; розкрити сутність сучасних теорій зайнятості; сформувати знання про напрями роботи державних центрів зайнятості та соціальних установ щодо сприяння працевлаштуванню та ефективній зайнятості; формувати уміння організовувати соціальну роботу в різних сферах зайнятості; обґрунтувати роль фахівця соціальної сфери у подоланні безробіття та вирішенні проблем ринку праці.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- сутність соціальної роботи і її специфіки у сфері зайнятості;
- сутність до трудової та трудової соціалізації населення;
- особливості організації та проведення профорієнтаційної роботи з молоддю в період їх до трудової соціалізації;
- стан безробіття, його причини та форми;
- теоретичні основи соціальної роботи у сфері зайнятості;

- основні напрями діяльності відповідних установ з працевлаштування різних соціальних груп;
- технології впливу на ринок праці;
- основні проблеми пов'язані із зайнятістю жінок, інвалідів, молоді, окремих категорій населення та шляхи їх вирішення
- закономірності розвитку ринку праці на Україні;
- функції, організаційну структуру та особливості юридичного статусу і систем управління служби зайнятості;
- соціально-економічні наслідки безробіття;
- особливості рекламної діяльності служб зайнятості;
- роль соціального партнерства на ринку праці;
- фінансові системи ринку праці;
- сучасні тенденції організації зайнятості в Україні.

У процесі вивчення дисципліни «Соціальна робота в сфері зайнятості» у студентів мають бути сформовані такі фахові компетентності:

- здатність планувати, організовувати та реалізувати процес дотрудової соціалізації молоді;
- здатність проводити різні форми профорієнтаційної роботи з молоддю з метою підготовки їх до свідомого вибору професії;
- здатність проводити професійну практичну соціальну роботу (посередництво, консультування та ін.) в соціальних службах та організаціях;
- готовність вивчати та аналізувати ринок праці з метою виявлення його пріоритетних напрямів;
- готовність реалізовувати основні напрями діяльності різних установ з працевлаштування різних соціальних груп;
- здатність застосувати сформовані знання для розробки технологій соціальної роботи у сфері зайнятості;
- готовність надавати послуги соціального консультування з питань сфери зайнятості та ринку праці;
- здатність застосовувати інноваційні технології у сфері зайнятості;
- готовність організаційно вирішувати питання щодо пошуку роботи для різних соціальних верств населення.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль І. Соціальна робота з молоддю в період дотрудової соціалізації					
Тема 1. Поняття соціальної роботи та її особливості у сфері зайнятості. Ефективність соціальної роботи у сфері зайнятості та на ринку праці, чинники її підвищення.	14	4	2	2	6
Тема 2. Профорієнтаційна робота в системі регулювання зайнятості	14	2	4		8

населення. Форми та методи профорієнтаційної роботи з молоддю					
Тема 3. Професійне консультування молоді. Професійний добір та відбір. Професіоналізація особистості спеціаліста	12	4	2		6
Разом за змістовим модулем 1	40	10	8	2	20
Змістовий модуль 2. Соціальна робота з різними категоріями населення у сфері зайнятості					
Тема 4. Ринок праці та зайнятість населення. Поняття і сутність зайнятості та безробіття населення. Сучасні концепції зайнятості населення. Безробіття як соціально-економічне явище	28	2	2		6
Тема 5. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Права, функції, задачі Державної служби зайнятості, напрями її діяльності.	36	2	2	2	8
Тема 6. Інноваційні технології в діяльності державної служби зайнятості	24	4	4	2	12
Тема 7. Поняття та сутність соціальних послуг. Структура системи соціальних послуг у сфері зайнятості населення	12	2	2	2	12
Тема 8. Молодіжна політика у сфері зайнятості населення. Ризики соціальної уразливості сучасної молоді. Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю		2	4		8
Тема 9. Сприяння працевлаштуванню окремих категорій населення. Соціальний захист жінок у сфері зайнятості. Особливості працевлаштування осіб перед пенсійного віку. Працевлаштування осіб, звільнених після відбуття покарання у місцях позбавлення волі		4	2	2	16
Тема 10. Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями. Професійна реабілітація та працевлаштування осіб з обмеженими можливостями, які не досягли пенсійного віку		2	2		4
Разом за змістовим модулем 2	88	18	26	8	66
Усього годин	150	28	26	10	86

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль I. Соціальна робота з молоддю в період дотрудової соціалізації

Завдання 1. Складання резюме (4 год.).

«Оволодій ситуацією» (скласти власне резюме)

Мета складання резюме. Розуміння принципів його написання. Структура та зміст резюме. Виконання практичних вправ щодо складання власного резюме.

Завдання 2. Пошуки роботи (10 год).

«Удосконалюй методи пошуку роботи» (скласти список власних професійних та особистих досягнень)/

Ознайомлення з найбільш поширеними підходами до пошуку роботи: яка саме робота Вам потрібна (власне бажання), чи відповідає вона Вашій кваліфікації (особисті навички та вміння) та потребам ринку праці. Практична робота по оволодінню технікою пошуку «своєї» роботи.

Завдання 3. (6 год.) Написати есе на тему: «Аналіз досвіду закордонних країн щодо вирішення проблеми зайнятості жінок в порівнянні зі станом в Україні»

Змістовий модуль 2. Соціальна робота з різними категоріями населення у сфері зайнятості

Завдання 4. (6 год.) Використовуй власний досвід» (скласти рекомендаційний та супровідний лист);

Завдання 5. Пошуки джерел вакансій (24 год.).

Визначення та пошуки різних джерел отримання інформації про вакансії. Цінність використання цих джерел. Практичні вправи з відпрацювання техніки використання джерел вакансій на прикладі двох методів: особисті зв'язки, аналіз сайтів (із зазначенням необхідності відпрацювання декількох вакансій щоденно).

Завдання 6. Техніка спілкування по телефону з роботодавцем (38 год.)

Телефонування роботодавцю як ефективний засіб отримання запрошення на співбесіду. Переваги телефонних дзвінків у знаходженні та опрацюванні потенційних робочих місць. Важливість підготовки до телефонної розмови з роботодавцем. Поради щодо подолання невпевненості у собі під час телефонної розмови з роботодавцем.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» – це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення актуальних проблем, передбачених навчальною програмою курсу.

Підготувати та захистити проект на тему «Інноваційні технології працевлаштування та соціального обслуговування незайнятого населення».

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Тому, підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається з сумарної кількості балів:

а) поточне оцінювання з відповідних тем (максимально 40 балів);

б) підсумкове оцінювання з відповідних тем (максимально 60 балів) за дві модульні контрольні роботи (максимально по 30 балів).

Поточний контроль (мах = 40 балів)											Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів			
Модуль 1								Модуль 2	Модуль 3		ІНДЗ	МКР 1		МКР 2		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								6		20	40
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7			T 8							
2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	6	20	40	100

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Агабекян Р. Л. Современные теории занятости : учеб. пособ. Для вузов / Р. Л. Агабекян, Г. Л. Авагян. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 190 с.
2. Афанасьев А.В. Жизненный выбор.–М.:Знание, 1984.–64 с.
3. Бондарев В.П. Вибір професії. –М.,1989.
4. Буркін М.С. Педагогічна профорієнтація і відбір до педагогічних навчальних закладів.–М., 1989.–С.101-107.
5. Вайсбург А.А. Организация профориентационной работы школы, ПТУ, предприятия: Пособие для учителя /Под ред. М.И.Махмутова.–М.:Просвещение, 1986.–128 с.
6. Виявлення і оцінка професійної направленості старшокласників /Б.А.Федоришин. – К., 1980.
7. Вірна Ж.П. Основи професійної орієнтації. - Луцьк: Вежа. -156 с.
8. Вірна Ж.П. Формування професійного ставлення до клієнта в процесі підготовки практичних психологів: Автореф. дис... канд. психол. наук. - К., 1996. - 24 с.
9. Гильбух Ю.З., Верешак Ю.П. Психология трудового воспитания школьников: Пособие для учителя.–К.:Рад.школа, 1987.–254 с.
10. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]/ Режим–Офіційний сайт Державної служби зайнятості України. доступу: <http://www.dcz.gov.ua/>
11. Дяченко Н.Н. Профессиональное воспитание молодежи.–М.:Вышш.школа, 1978.–216 с.
12. Єдина технологія надання соціальних послуг центрами зайнятості України (удосконалена) : науково-дослідна робота / Ю. М. Маршавін, Д. Ю.Маршавін, Л. Є. Ляміна, Л. М. Фокас. – К., 2010. – 485 с.
13. Журавлев В.И. Из школы – в жизнь: Книга для учащихся старших классов.– М.:Просвещение, 1977.–176 с.
14. Захаров Н.Н., Симоненко В.Д. Професіональна орієнтація школярів. М., 1989.
15. Ігнатенко П.Р. Формування професійної спрямованості старшокласників.– К.:Знання.–1983.–48 с.
16. Козлова Н. Три шага к любимой профессии: О центре непрерывного образования в системе профессионального становления личности //Народное образование, 1996.–№2.–С.48-49.
17. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2–е вид. – К. : Каравела, 2012. – 368 с.
18. Моя перша робота: порадник для молоді : [метод. посіб.]/ упоряд. С. М. Артеменко, Л. Л. Горобчук, Н. Є. Троценко, Т. П. Поліщук ; за ред.Н. Є. Троценко. – Бердичів : Приватна друкарня Синельникова, 2011. – 136 с.

19. Про зайнятість населення: станом на 08.12.2016 р. [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Державної служби зайнятості.
20. Професія. Кар'єра. Успіх : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Т. Л. Лях, Ю. М. Малієнко, Н. Є. Троценко та ін. ; за заг. ред. Т. П. Цюман. – К. : Основа-Принт, 2010. – 132 с.
21. Сприяння особам з інвалідністю у пошуках зайнятості : посібник для тренерів-працівників служб зайнятості / ред. В. І. Костриця ; пер. з англ. П. Крупи, Л. В. Савчук. – К. : Міленіум, 2004. – 156 с.
22. Фокас Л. М. Українське «НОУ-ХАУ» / Л. М. Фокас // Роботодавець. – 2007. – № 10. – С. 30–31.
23. Чемерис А. Т. Організація діяльності служби зайнятості : конспект лекцій / Чемерис А. Т. – К. : МАУП, 2006. - 120 с.
24. Чепурко Г. І. Ринок праці в Україні: проблеми зайнятості в період становлення ринкової економіки. – К. : Інститут соціології НАНУ, 2004. – 274 с.
25. Шевченко Л. С. Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз : монографія / Шевченко Л. С. – Х. : [б. в.], 2007. – 336 с.
26. Як знайти і не втратити роботу? / уклад. Т. Гребнева. – К. : [б. в.], 2000. – 112 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність ринку праці як багатоаспектного й багаторівневого динамічного явища. Суб'єкти та об'єкти ринку праці.
2. Сутність поняття «зайнятість населення». Повна, продуктивна, ефективна та раціональна зайнятість.
3. Принципи діяльності Державної політики у сфері зайнятості населення.
4. Зайняте та незайняте населення. Функції соціально-економічної система зайнятості.
5. Сутність безробіття. Функції безробіття
6. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні.
- 7 Державна служба зайнятості. Обов'язки і права Державної служби зайнятості.
8. Основні напрямки державної політики у сфері державної служби.
9. Інноваційні технології в діяльність державної служби зайнятості.
10. Інноваційні засади діяльності державної служби зайнятості в умовах суспільних трансформацій.
11. Понятійний апарат інноваційної діяльності в державній службі зайнятості. Основними напрями моделей інноваційного розвитку.
12. Основні засади Єдиної технології надання соціальних послуг центрами зайнятості України.
13. Призначення функціональних секторів у центрах зайнятості.
14. Особливості соціальної роботи у сфері зайнятості.
15. Основні напрямки Державної політики зайнятості.
16. Стратегічні цілі соціальної політики у сфері зайнятості та головна мета соціальної роботи у сфері зайнятості.
17. Актуальні задачі та провідні напрямки соціальної політики у сфері зайнятості.
18. Поняття та сутність соціальних послуг. Основні характеристики послуг.
19. Класифікація послуг. Загальні і спеціальні соціальні послуги. Характерні ознаки соціальних послуг.
20. Види соціальних послуг у сфері зайнятості населення.
21. Структура процесу надання соціальних послуг. Види соціальних послуг.
22. Види соціальних послуг, які надає роботодавцям Державна служба зайнятості.
23. Соціальні послуги, які надаються населенню спеціалістами служби зайнятості.
14. Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування.
15. Поняття працевлаштування. Правові питання організації працевлаштування.
16. Профорієнтаційне обслуговування клієнтів центрів зайнятості.
17. Структурні елементи професійної орієнтації населення.

18. Основні завдання центрів зайнятості з професійної орієнтації
19. Основні напрями, за якими може здійснюватися професійне навчання безробітних.
20. Залучення безробітних до підприємництва і самостійної зайнятості.
22. Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю.
23. Особливості реалізації державної молодіжної політики в Україні.
24. Основні функції та напрями державної молодіжної політики.
25. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді.
26. Чинники соціальної уразливості молоді у сфері зайнятості.
27. Принципи, напрями та заходи діяльності державної служби.
28. Форми та методи сприяння працевлаштуванню молоді.
29. Особливості первинного працевлаштування випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів.
30. Професійна орієнтація молоді, в тому числі учнівської.
31. Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями.
32. Основні засади та соціальні стандарти у сфері трудової зайнятості інвалідів.
33. Професійна реабілітація осіб з обмеженими можливостями.
34. Етапи моделі державної системи професійної реабілітації інвалідів.
35. Працевлаштування осіб з обмеженими можливостями за сприянням служби зайнятості.
36. Індивідуальна програма працевлаштування клієнта з інвалідністю.
37. Професійне навчання клієнтів з інвалідністю в центрах зайнятості.
38. Надання соціальних послуг з працевлаштування громадянам, які проживають у сільській місцевості.
39. Особливості працевлаштування осіб передпенсійного віку.
40. Працевлаштування осіб, звільнених після відбуття покарання у місцях позбавлення волі.